

Da li će bolnica biti zatvorena ?

Sebiš. Maleno rumunsko mesto udaljeno kilometrima od sveta i komunikacije sa drugim ljudima ipak ima svoj značaj. Za ljude koji žive u njemu i okolnim manjim, udaljenijim i samim tim zatvorenijim selima, Sebiš je vrlo bitan jer im pruža ono što im je neophodno da bi ipak, koliko-toliko živeli pristojno, kao ljudi.

U samom centru varoši smeštena je bolnica kao jedina ustanova takve vrste u široj okolini ovog mesta. Ona može da primi na lečenje 130 ljudi, a o njima se brine više od 150 zaposlenih. Kako ne bi sve bilo potaman pojavile su se glasine koje po Sebišu šire uznemiravajuću vest - da će odlukom «casa de asigurări de sănătate» ova bolnica biti zatvorena.

Razlog za ovakvu «odluku» jeste nemogućnost izdržavanja bolnice iz budžeta Ministarstva zdravlja. Tražeći pravi odgovor na pitanje da li ima istine u onome što se priča među ljudima, poseta gradonačelniku Sebiša je bila pogrešna odluka, jer je on, potvrdivši možda neosnovane glasine, još više uznemirio sve kojima je ova bolnica neophodna.

Na daljem insistiranju na pronalazenju načina da se pomogne lokalnoj bolnici savetnik gradonačelnika, Otilija Sabau, je izjavila «da bolnice u Rumuniji imaju svoj sopstveni budžet, i da im stoga ne treba podrška takve vrste od strane gradskih vlasti».

Nakon razgovora sa upravnikom lokalne bolnice, Janom Bokešom, međutim eliminisana je i poslednja sumnja u mogućnost zatvaranja jedne takve vrlo bitne ustanove.

Ostaje pitanje ipak na koje teško da će se dobiti odgovor u dogledno vreme, a to je – zašto je komunikacija između lokalnog stanovništva, gradskih vlasti, i predstavnika gradske infrastrukture tako loša?

Da li je u pitanju opšta nezainteresovanost, ili loš nadasve neprofesionalan odnos odgovornih ljudi prema stanovništvu, koje im je na neki način, ukazalo svoje poverenje očekujući od njih možda previše ?

Iskoristiću ovu priliku da postavim još jedno javno pitanje koje teško da će ikoga navesti na razmišljanje ali se ipak nameće samo od sebe-postoji li uopšte način da se u ovoj zemlji ikako pomogne tako bitnim ustanovama kao što su bolnice?

Ono što će vas dočekati,ako zaista nesretnim slučajem budete primorani da potražite pomoć neke ovakve ili slične lokalne rumunske ustanove, jeste ustajali zadržavajući bedu,siromaštva i krajnje nemaštine. Gdegod da pogledate videćete samo tragove promašene komunističke prošlosti kako u svom najlošijem izdanju i dalje čini tužnu svakodnevicu ovih ljudi. Čini se da vreme u ovoj tužnoj zemlji kao da je stalo i nema više nikoga da navije sat napred

Ostaje nam jedino da čuvamo zdravlje jer kao što stari ljudi kažu-ko se čuva i Bog ga čuva .

MAJA ADAM

Radio Novi Sad

Zemlja u razvoju

Život u Rumuniji, državi okarakterisanoj kao «zemlja u razvoju» nije ni malo lak ni jednostavan. Ni posle toliko godina, nakon promene diktatorskog režima nema vidljivog, jasno uočljivog pomaka na bolje. Sve je i dalje u rukama onih što pozivajući se da rade za dobrobit svih, sakriveni iza paravana koji na sebi nosi zaštitnički natpis « državni » čine upravo sasvim suprotno – i dalje zagorčavaju živote svojih sunarodnika, stežući ih obručima birokratije, koja je za većinu velika, krajnje nerazumljiva nepoznanica, što se možda najjasnije vidi u manjim mestima kao što je Sebiš.

Postoji na stotine primera promašenosti u ovoj zemlji zbog čega se odgovorni verovatno nikade neće zamisliti, niti biti pozvani da objasne šta su radili. Međutim, za strance koji dođu i žele da ostanu neko vreme u Rumuniji, najočigledniji primer za to jesu hoteli.

Iz daleka, sasvim sigurno, može da se prepozna nešto što je u vlaštvu države. Hotel na kojem ulazna vrata ne mogu ni da se otvore, hodnici prosto guše svojom zapuštenošću, i sve kao da je prekriveno, talogom prašine i zaborava, sigurno nije nešto što će vas oduševiti, i navesti da stanete na svom putu i odsednete, barem preko noći. Ako ipak odlučite da tako učinite, i iznajmite sebi sobu, vrlo lako vam se može desiti da u sred avgusta meseca nemate vode u kupatilu, ali imate mnoštvo komaraca od kojih nećete ni oka sklopiti. Pri tome će vas osoblje hotela gledati sa pitanjem «a šta vi koji vrag tražite ovde».

Pitanje koje se ovde nameće jeste – zašto država koja je do skoro bila apsolutni vlasnik celokupne infrastrukture ove zemlje ne prepusti svojim građanima i svima onima koji su za to zainteresovani, udeo u ulaganju, i korišćenju mogućnosti, koje pruža jedna «zemlja u razvoju». Zašto i posle tolikih teških godina postojeći režim još uvek zadržava taj razvoj ?

Da ipak nije sve beznačajno, i da život, iako je težak, možda može da ispuni očekivanja onih koji u to veruju, potvrdio nam je Robert Patko, vlasnik privatnog motela.

Sagrađen na ne tako prometnom mestu, pokraj puta koji spaja Sebiš i Monasu, ovaj motel je pravo osveženje nakon iskustva sa lokalnim hotelom smeštenim u centru varoši.

Motel, doduše još uvek ne potpuno izgrađen, pruža ljudima pored dobre hrane, i zadovoljstvo kupanja u jezeru koje je u avgustu mesecu i više nego dobrodošlo.

Po rečima vlasnika upravo je to ono što on želi da pruži svojim gostima – odmor koji će ljude navesti da pozele da ostanu i po nekoliko dana u Sebišu, iako je to mala i nerazvijena varoš.

Međutim, pitanje koje se ovde pojavljuje kao neizbežno jeste – koliko dugo će entuzijizam biti prijatelj sa vlasnikom ovog lepog motela, a koliko će trebati državnim birokratima da svojim nametima, pravilim i zakonima, ubiju i poslednju, pa i najmanju volju i želju, u ljudima da barem pokušaju da učine nešto, najpre za sebe, a potom za celokupno društvo i zajednicu ?

Čini se da je za sada potrebno puno hrabrosti odlučiti se na takav jedan korak, kao što je ulaganje svog sopstvenog kapitala u posao kada su potrebne godine da bi se uložena sredstva vratila.

Ipak,moramo se podsetiti da je svaki početak težak i dati ljudima šansu da dokažu da je došlo vreme da se negleđa više u prošlost već u budućnost, a ona će biti onakva kakvom je mi stvorimo.

MAJA ADAM

Radio Novi Sad

Life&education

THE WAY OF EDUCATION-PRIVATE SCHOOLS

The gymnasium in Sebis has over 40 years and its manager Ana Octavian also teaches some subject, so here is the face with reality seen from one man who is enough competent to speak about this subject.

He talks about problems in education, comparing the times, but the result is the same or better to say "kids are the same" !

Then the system of studying was more difficult, today it's much easier maybe because of the private schools.

People are against this kind of system because it opens the door to another problem and his name is corruption and this level is very high.

Today there are many private universities in Romania and it's easy to open one if you have money, but it's not everything so dark in this project, it also has it's pros and cons. It's a good thing because level of culture become high but it's also bad because so many people finish this kind of school and when they turn around themselves realized that they are in the street, there is no job for them.

This kind of university also starts a new problem and that's differences between people especially in a material way, there is a opinion among the young people that if they have money, they don't have to learn.

Before the Revolution it was hard to success, for example medicine school, now it's much easier to finish because you have money for your diploma.

Children are children, there was and it's always will be the one who works and who knows the real aim in life and another part who will seen the life but on wrong way through money and another material thigs.

Young people see all this problems maybe even too much for their years, and they are loosing their motivation for future, for better living in life - crowded they become a machine which uses everything that can be used and that won't help them to become more mature, in every way.

I would like to say that in my country, Serbia, problems are similar, maybe not on the surface like here, because we don't have so many private schools, as a meter of fact we have only several in the capital of the Jugoslavija, Belgrade. Most people can't afford to their children this kind of better education.

To resume all this facts, maybe the best thing which one can do in his life is to never give up no matter what kind of education is in game.

But no matter what it's always important to go on, to create your own life in a best way that's possible, because this is our only life, which is worth of living.

JELENA TANASIN

Radio Novi Sad

Studentski zivot u Jugoslaviji

Možda vas ovaj naslov za trenutak natera da pomislite da se studentski život u Jugoslaviji potpuno razlikuje od vasih,ali verujte mi, taj trenutak vas je obmanuo.

Kada kažemo studenti mislimo na mlade ljude koji su na pragu zrelosti I čiji putevi upravo počinju da se šire.Naravno studentski život pruža druge mogućnosti,pod ovim mislim na dobra druženja I izuzetne mogućnosti komunikacije koji ljudi ostvaruju u ovom periodu a koja ih ponekad prate kroz ceo život.

Naravno mladi u ovom periodu imaju mnogo problema kako zbog teškoća oko ispita tako I zbog finansiskog stanja jer život studenata je uvek bio skup. Sada kada su novim zakonom u Jugoslaviji povećali cene školarina tako da jedna godina za samofinansirajuće studente košta u proseku oko 2000 do 7000 DM na akademijama. Studenti su u principu ostali isti bez obzira na cene školarina uvek ima onih koji rade kao I onih koji imaju para I kojima nije ni važno kakav ce uspeh imati. Studenti su izgubili ne samo motivaciju vec I opštu želju za napredovanjem, dovoljno je samo da pogledaju svoje roditelje koji su proveli tolike godine školujuci se, a sada jedva da mogu da izdržavaju porodicu. Tako da se vecina mladih ljudi posle srednjeg obrazovanja obicno opredeljuje za nešto što donosi novac I profit takođe ni ne pomišljaju sta ce se dogoditi ukoliko vremena postanu drugačija sto je veoma moguće. Gde ce se onda oni naći I da li ce žaliti za studentskim zivotom I nemogućnosti da se u njemu pronađe deo sebe.

"Ono sto možeš danas ostavi za sutra"uglavnom je moto većine studenata, u početku većina nas ne shvata kakve se ozbiljne odgovornosti prihvata jer studirati znači indentifikovati sebe svoju budućnost,tako da kasnije nastaju problemi koji se ispoljavaju u formi većitih studenata.

Ja kao I većina studenata obožavam druženja I koristim svaki trenutak da upoznam nove ljude I mogu vam reći da u životu znam sta želim ali takođe ni za šta ne bih zamenila sve one studentske žurke I druženja, uvek treba naći mešto za to jer tu spoznajemo kakvi smo mi u stvari,koliko se prilagođavamo I kako reagujemo na različite ljude u različitim situacijama.

Naravno ovaj period života brzo prolazi I sta čeka prosečnog studenta u kasnijem periodu života, reći cu vam, čeka ga dvosoban stančić u koju ce da smesti svoju višečlanu porodicu, jutarnja buđenja uz glavobolju zbog nemogućnosti da svojoj porodici obezbedi osnovne stvari za život,jedino sto mu preostaje jeste da ode u ambasadu neke države I potraži iseljeničku vizu za svoju porodicu ili da zaboravi na svoju diplomu I posveti se drugim stvarima za koje nikada u životu ne bi ni pomislio da ce morati da se prihvati. Naravno uvek postoji bolja solucija ukoliko posle završenih studija postanete naslednik porodičnog biznisa, živećete neko vreme ugodno ali ukoliko to drugi primete vrlo brzo ćete dospeti na listu nepoželjnih, tako da ćete ubrzo sebi morati da priuštite kojeg telohranitelja da vas prati u stopu jer nikada se ne zna ko je iza vas.

U celom ovom haosu verovatno pomisljate koju varijantu izabrati, pa većina ide na sigurnu, ući, radi, živi pristojno. Većina tih ljudi nije zadovoljna ali dok ne promenimo neke stvari mi sami živećemo tako a kada će biti pravo vreme da se stvari promene, ostaje na nama.

JELENA TANASIN

Radio Novi Sad

Do, learn, like!

Nevola de strategii

O problemă care a revenit mereu și mereu în dezbaterele participanților la sesiunile Probitas este aceea a funcționării defectuoase a sistemelor educaționale din regiune. Moștenitoare ale unui învățământ de tip informativ, pe cât de stresant pentru învățăței, pe atât de păgubos și inefficient, România și Serbia se confruntă, deopotrivă, cu unul și același fenomen. Lipsiți de un orizont clar al viitorului și confrunțați cu o realitate autohtonă foarte puțin generoasă, tinerii iau, în cea mai mare parte a lor ori cel puțin visează la aceasta, calea (auto)exilului, spre țări în care, ipotetic măcar, își pot găsi împlinirea.

Până când cei în măsură să stopeze acest fenomen nu vor găsi soluții pe termen mediu și lung pentru contracararea lui, până când, altfel spus, autoritățile nu vor aplica strategii corente de reorientare globală a sistemului spre un învățământ predilect formativ și, prin urmare, eficient, ziarștii nu pot face altceva decât să descopere, să constate și să semnaleze infinitele fațete ale implicațiilor pe care acest fenomen le are...

Sebișul văzut de aproape

Un oraș de copaci bătrâni

De mai bine de zece ani românii se confruntă cu aceleași probleme: corupție, crimă organizată, prostituție, inflație, creșterea ratei șomajului, migrarea spre alte țări. Toate acestea, în loc să-și găsească rezolvarea, s-au transformat rând pe rând în fenomene.

Migrarea românilor și mai ales a tinerilor din România spre Occident este rezultatul situației economice precare. Lipsa locurilor de muncă a creat panică în rândul acestora, astfel că numărul migrărilor este în continuă creștere.

Constatarea acestui fapt a făcut obiectul multor discuții în presa românească: care sunt principalele cauze, care vor fi efectele și care este rezolvarea problemei, au fost întrebările de bază la care au încercat să răspundă ziarștii, politicieni, oameni de cultură. Părerile pro sau contra nu au dus însă la nici un rezultat.

Fenomenul migrării în străinătate întâlnit mai des în orașele mari a ajuns și în localitățile mai mici din țară.

Aici migrarea are ca scop îmbunătățirea situației materiale printr-o altă formă de migrare: cea temporară. Situația este binecunoscută. Foarte multe persoane, majoritatea bărbați vor să lucreze o lună, un an, în străinătate pentru ca apoi să revină acasă.

Așa se întâmplă și în Sebiș. Orașul situat pe malul Crișului Alb are o populație de peste șapte mii de locuitori cu tot cu satele aparținătoare: Sălăjeni, Prunișor și Doncenii și este cunoscut pentru că aici există cele mai vechi pielării din partea de vest a țării.

În fiecare an, pleacă în Spania cel puțin 80 de sebișeni. În ultimii doi ani, au plecat peste două sute ! Preocupați de traiul de zi cu zi, sebișenii nu par a fi îngrijorați din această cauză. Poate pentru că s-au obișnuit deja cu migrarea tinerilor care studiază în orașele mai mari și care nu se mai reîntorc. Este firesc, în condițiile în care orașul nu le oferă prea multe șanse de afirmare, dar, în același timp, este îngrijorător ce se va întâmpla cu locuitorii care rămân și cu orașul. Efectul va fi îmbătrânirea populației ce va pune sub semnul întrebării chiar supraviețuirea comunității !

Primarul Sebișului, dr. Marius Lambing, este însă optimist și speră că noile generații vor schimba acest tip nou de mentalitate a sebișenilor. "Fiecare om e liber să facă ce vrea, dacă vrea în strainătate - să plece !" - afirmă primarul. Ceea ce, să o recunoaștem, este normal. Rămâne însă de văzut cât de normale vor fi consecințele, în viitor !

RAMONA POPA

Universitatea Banatului Timișoara